

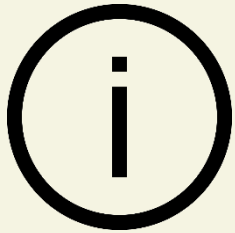
Төв банкны хараат бус байдлын үнэлгээ

Боловсруулсан: МУИС-ЭЗО IV түвшний оюутан
О.Галданцэрэн
Удирдсан багш: МУИС-ийн дэд профессор Б.Бат

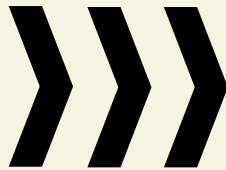

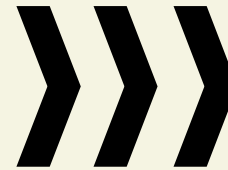
Агуулга

Удиртгал

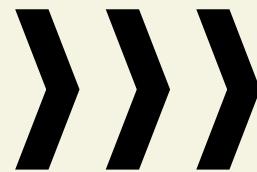
Онолын хэсэг

Судалгааны
хэсэг

Дүгнэлт

Ном зүй

1. Судалгааны үндэслэл

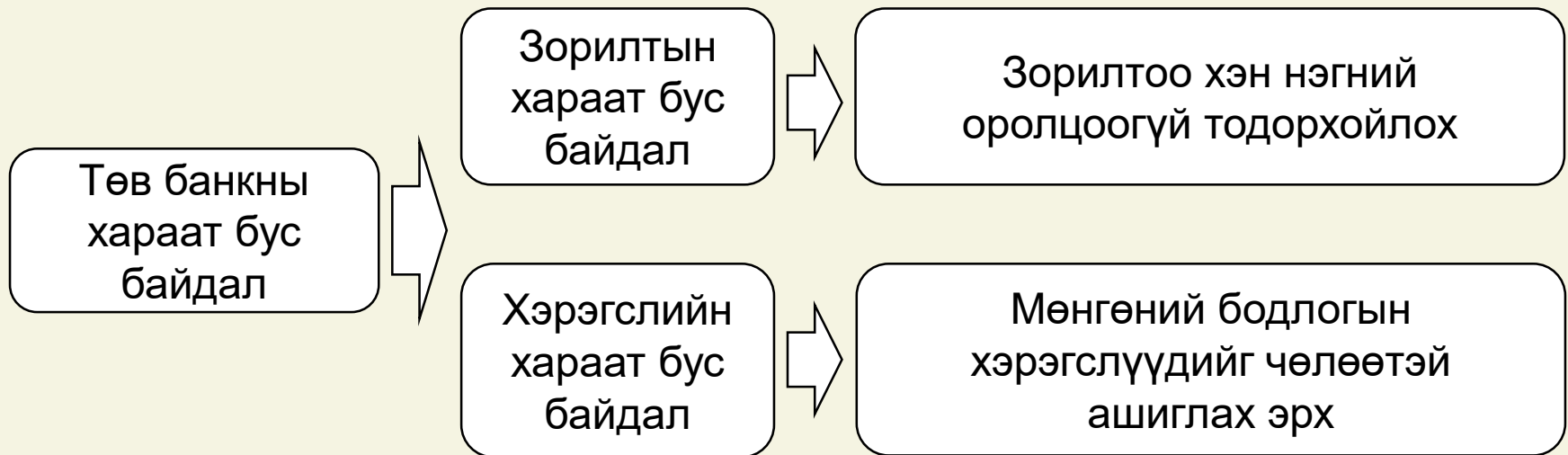
2. Зорилго

3. Зорилт

Төв Банк (Монгол банк)-ны тухай хууль, 4 дүгээр зүйлийн 1.

Монголбанкны үндсэн зорилт нь үндэсний мөнгөн тэмдэгт-төгрөгийн тогтвортой байдлыг хангахад оршино.

Төв Банк (Монгол банк)-ны тухай хууль, 31 дүгээр зүйлийн 2. Монголбанк Засгийн газраас хараат бус байна.

1. Судалгааны үндэслэл
2. Зорилго
3. Зорилт

Зорилго:

Монголбанкны өнөөгийн хараат бус байдлыг тодорхойлж, Монгол улсын 2013 оны түвшинтэй харьцуулж, ахиц дэвшил гарсан эсэх, түүнчлэн хараат бус байдал нь Төв банкны үндсэн зорилтын биелэлтэнд хэрхэн нөлөөлж байгааг тодорхойлох

Зорилт:

2018 оны Төв банкны тухай хуулийн нэмэлт, өөрчлөлтөөр Монголбанкны дэвшүүлсэн зорилт хангагдсан эсэхийг шалгах

4. Ач холбогдол

5. Сэдвийн судлагдсан байдал

1. Монголбанкны хараат бус байдлын талаар үнэлгээ хийж, тоон үзүүлэлтээр баталгаажуулан дүгнэлт өгөх нь сүүлийн хоёр жил гаруйн хугацаанд хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр цацагдсан олон асуудалд шинжлэх ухаанч хариулт өгч, олон нийтийн эргэлзээг тайлах практик ач холбогдолтой.
2. Төв банк хараат бус байдлыг сайжруулах чиглэлээр авч хэрэгжүүлж буй үйл ажиллагааны зорилт хангагдсан эсэхэд дүгнэлт өгснөөр олон нийтийн Монголбанкинд итгэх итгэлийг сэргээх ач холбогдолтой.

4. Ач холбогдол

5. Сэдвийн судлагдсан байдал

Судлаачид	Тайлбар	Түүвэр, хугацаа	Үр дүн
Bade болон Parkin (1988)	Төв банкны хууль болон санхүү төсвийн харилцан хамаарал	Европын 11 орон, 1963-1992	Мөнгөний бодлогын хоёр онцлог, инфляцийн түвшин болон түүний хувьсах чанарууд ба бодлогын хараат бус байдлын хоорондох хамаарлыг судалсан ба ямар нэгэн холбоо ажиглагдаагүй.
Grilli, Masciandaro болон Tabellini (1991)	Мөнгөний бодлогын зорилтыг тодорхойлоход хуулийн болон улс төрийн орчны нөлөөлөл	ЭЗХАХБ-ын гишүүн 18 орон, 1950-1989	Засгийн газар Төв банкны удирдлагыг томилох эсвэл удирдах зөвлөлийг захирах эрхтэй байх ба ямар нэгэн хуулийн хязгаарлалт байхгүй тохиолдолд тухайн орны Төв банкны хараат бус байдал маш бага байгаа нь ажиглагдсан. Мөнгөний тогтвортой байдлыг зорилт болгон түүнийг тодорхойлоход оролцох үүрэг нэмэгдэх тусам хараат бус байдал нэмэгдэж байна.

4. Ач холбогдол

5. Сэдвийн судлагдсан байдал

Судлаачид	Тайлбар	Түүвэр, хугацаа	Үр дүн
Alex Cukierman, Steven B. Webb болон Bilin Neyarti (1992)	Төв банкны хуулийг 4 үндсэн чиглэлд хуваан судалсан	Хөгжиж буй болон аж үйлдвэржсэн 72 орон, 1950-1989	Хөгжингүй орнуудын хувьд үнийн тогтвортой байдал нь хараат бус байдлыг үнэлэх голлох хүчин зүйл болж байсан бол хөгжиж буй орнуудын хувьд тийм ч нөлөөтэй биш байсан.
Amirul Ahsan, Michael Skully болон Wickramanayake (2006)	Төв банкны хараат бус байдал болон засаглалыг хэмжих загвар боловсруулах		Төв банкны хараат бус байдал болон засаглалын түвшинг тодорхойлох, хэмжих загвар боловсруулсан.

4. Ач холбогдол

5. Сэдвийн судлагдсан байдал

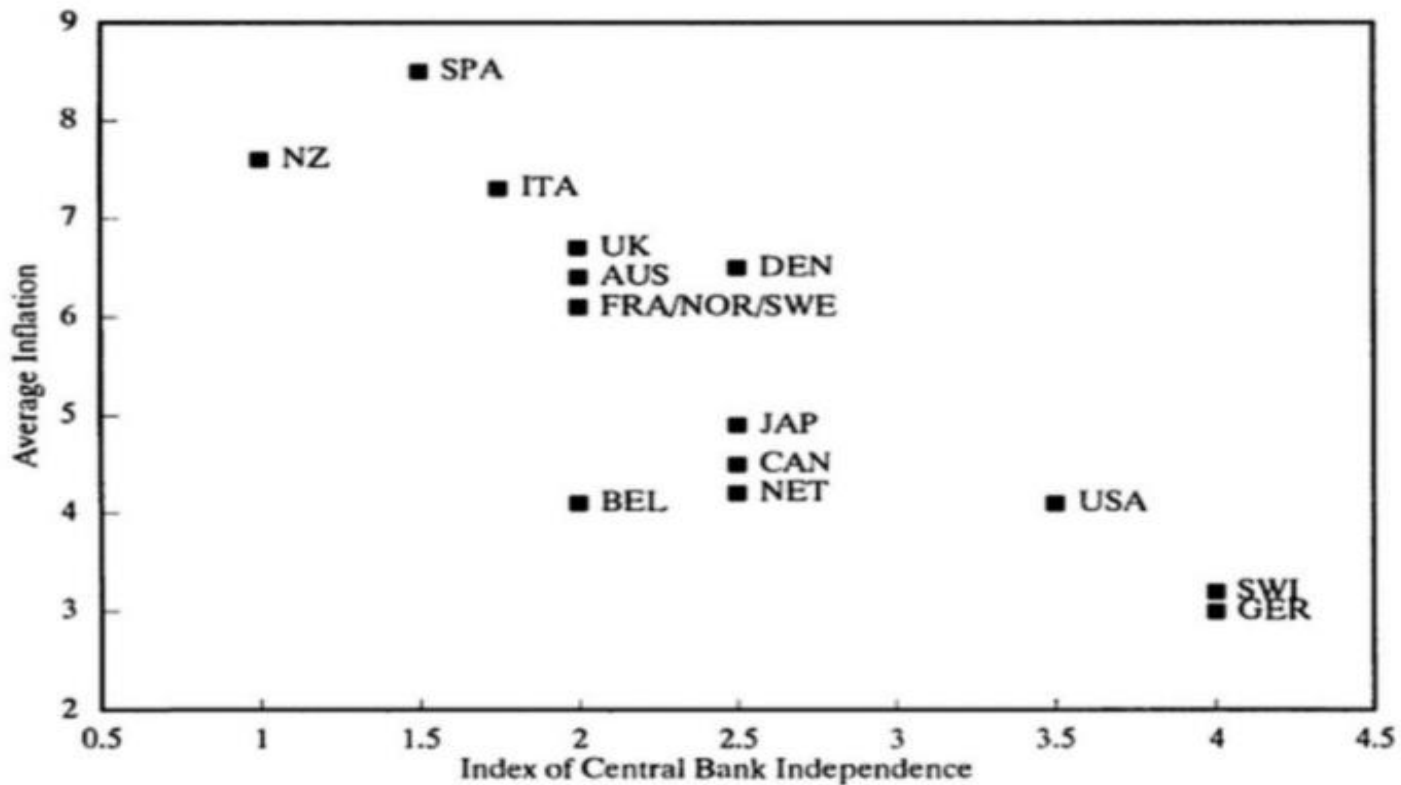
Судлаачид	Нэр	Үр дүн
Д.Түвшинжаргал	Бодлогын тууштай бус байдал ба Төв банкны бие даасан байдал	LVAW индексээр 2010 оны байдлаар Монголбанк 0,49 буюу 49% хараат бус гэсэн үр дүн гарсан.
Б.Мөнх-Эрдэнэ, Б.Билгүүн болон Б.Их-Ач	Төв банкны хараат бус байдлын LVAW индекс	Монголбанкны хараат бус байдлыг LVAW индексээр тооцсон ба 2011 оны байдлаар 0,66 буюу 66% хараат бус байсан
Л.Энх-Орчлон болон Б.Дүйнхэржав	Төв банкны хараат бус байдлын бодит үнэлгээ, түүний инфляцид үзүүлэх нөлөөний эконометрик загвар	GMT индексээр 70,5%, LVAW индексээр 73,6%, CBIG загвараар 86,6% хараат бус байна гэж гарсан.

1. Онол

2. Арга зүй

График 1. Дундаж инфляци болон Төв банкны хараат бус байдлын индекс

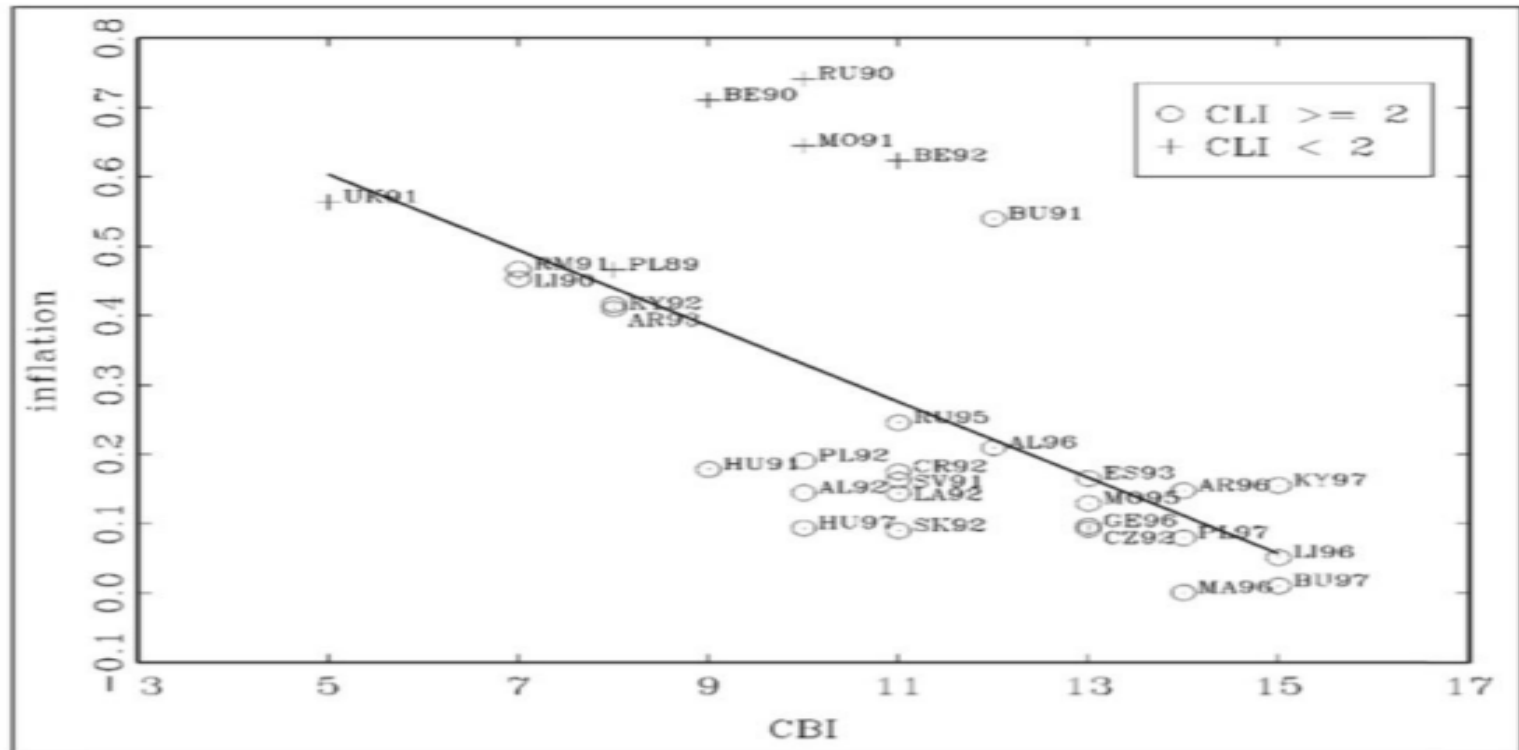
Эх үүсвэр: Alesina, Summers – Төв банкны хараат бус байдал болон макро эдийн засгийн үзүүлэлтүүд, 1993

1. Онол

2. Арга зүй

График 2: Инфляци болон Төв банкны хараат бус байдлын индекс

AL - Albania, AR - Armenia, BE - Belarus, BU - Bulgaria, CR - Croatia, CZ - Czech Rep., ES - Estonia, MA - FYR Macedonia, GE - Georgia, HU - Hungary, KY - Kyrgyzstan, LA - Latvia, LI - Lithuania, MO - Moldova, PL - Poland, RM - Romania, RU - Russia, SK - Slovak Rep., SV - Slovenia, UK - Ukraine

Эх үүсвэр: Wojciech S.Maliszewski – Шилжилтийн эдийн засагтай орнуудын Төв банкны хараат бус байдал

1. Онол

2. Арга зүй

СВІG загвар

Үндсэн 6 чиглэлийн 27
хувьсагч, 0-1

- Хууль эрх зүй
- Улс төр
- Үнийн тогтвортой байдал
- Валютын зохицуулалтын бодлого
- Мөнгөний бодлогын болон санхүүгийн дутагдал
- Санхүүгийн тайлагнал болон ил тод байдал

LVAU индекс

Үндсэн 4 бүлгийн 16
хувьсагч, 0-1

- Төв банкны удирдлага, 20%
- Бодлого боловсруулалт, 15%
- Зорилго, зорилт, 15%
- Засгийн газарт олгох зээллэгийн хязгаарлалт, 50%

GMT индекс

Үндсэн 2 чиглэлийн 15
хувьсагч, 0 эсвэл 1

- Улс төрийн хараат бус байдал, 53%
- Эдийн засгийн хараат бус байдал, 47%

1. CBIG загвар
2. LVAU индекс
3. GMT индекс

CBIG загвараар Төв банкны хараат бус байдлын индекс тооцоолох:

$$CBIG = \frac{CBIGLeg + CBIGPol + CBIGPStab + CBIGForx + CBIGMonPol + CBIGAccTrans}{6}$$

Үндсэн 6 чиглэл тус бүрийн утгыг олж дээрх тэгшитгэлд орлуулж Монголбанкны 2019 оны хараат бус байдлын индексийг тооцъё.

$$CBIG_{M2019} = \frac{0,75 + 0,6667 + 1 + 1 + 0,7233 + 1}{6} = 0,8567$$

Товч үр дүн: Монголбанк 2019 оны байдлаар 85,67% хараат бус буюу 2013 оны түвшнээс 0,94% доогуур байна.

1. CBIG загвар
2. LVAU индекс
3. GMT индекс

Variabes		Coding	2013	2019
1.	LEGAL (CBIGLeg)		0,75	0,75
a.	Terms of Office of Governor/CEO			
	6 years or more	1.00	1	1
	5 years	0.67		
	4 years or less	0.33		
	Not mentioned	0.00		
b.	Legal power to appoint Governor/CEO			
	Board of the Central Bank	1.00		
	Parliament/Legislature	0.50	0,5	0,5
	Government/Executives	0.00		
c.	Legal power to Dismiss Governor/CEO			
	Board of the Central Bank	1.00		
	Parliament/Legislature	0.50	0,5	0,5
	Government/Executives	0.00		
d.	Has the regulatory responsibility been separated from central bank?			
	Yes	1.00	1	1
	No	0.00		

Удиртгал

Онолын хэсэг

Судалгааны
хэсэг

Дүгнэлт

Ном зүй

1. CBIG загвар
2. LVAU индекс
3. GMT индекс

Variables		Coding	2013	2019
2.	POLITICAL (CBIGPol)		0,66667	0,66667
a.	Turnover of Governor / CEO			
	Political (if, the Governor changed with in 6 months of political change)	0.00	0	0
	Non-Political	1.00		
b.	Members of the management board of Bank			
	Non government persons	1.00	1	1
	Not mentioned government or non-government	0.67		
	Government Employees	0.33		
	Government Ministers	0.00		
c.	Does Governor/CEO hold other office in the government?			
	No, Governor/CEO does not	1.00	1	1
	Yes, he/she does	0.00		

1. CBIG загвар
2. LVAU индекс
3. GMT индекс

	Variables	Coding	2013	2019
3.	PRICE STABILITY OBJECTIVES (CBIGStab)		1	1
a.	Price stability			
	It is the major or only objective of the bank	1.00	1	1
	Price stability is one objective with other compatible objectives	0.67		
	No objectives stated in the bank charter	0.33		
	Stated objectives do not include price stability	0.00		
b.	Inflation			
	Inflation targeting and forecasting by CB	1.00	1	1
	Not done by the CB	0.00		
c.	Interest rate			
	Interest rate setting and managed by CB	1.00	1	1
	Not done by the CB	0.00		
4.	EXCHANGE RATE POLICY (CBIGForx)		1	1
a.	Intervention of the foreign exchange market is decided by whom			
	Central Bank	1.00	1	1
	Jointly	0.50		
	Government	0.00		
b.	Foreign exchange market regulations done by whom			
	Central Bank	1.00	1	1
	Jointly	0.50		
	Government	0.00		
c.	Foreign exchange borrowings are decided by whom			
	Central Bank	1.00	1	1
	Jointly	0.50		
	Government	0.00		

Удиртгал

Онолын хэсэг

Судалгааны
хэсэг

Дүгнэлт

Ном зүй

1. CBIG загвар
2. LVAU индекс
3. GMT индекс

	Variables	Coding	2013	2019
5.	MONETARY POLICY AND DEFICIT FINANCING (CBIGMonPol)		0,78	0,723333
a.	Who is responsible for monetary policy formulation			
	Bank alone	1.00	1	1
	Bank participates, but has little influence	0.67		
	Bank only advise government	0.33		
	Bank has no say	0.00		
b.	Who has the final word in resolution of conflict?			
	The Bank, clearly defined in the law	1.00	1	1
	A council of the central bank, executive branch, and legislative branch	0.50		
	Government and Executive branch	0.00		

1. CBIG загвар
2. LVAU индекс
3. GMT индекс

5.	MONETARY POLICY AND DEFICIT FINANCING (CBIGMonPol)	Coding	2013	2019
c.	Lending to the government			
I.	Lending			
	Not permitted	1.00		
	Permitted, but with strict limits (e.g. up to 15% of government revenue)	0.67	0,67	0,67
	Permitted, and the limits are loose (e.g. over 15% of government revenue)	0.33		
	No legal limits on lending	0.00		
II.	Terms of lending			
	Controlled by the bank	1.00		
	Specified by the bank charter	0.67	0,67	0,67
	Agreed between the central bank and executive	0.33		
	Decided by the executive branch alone	0.00		
III.	Maturity of loans			
	Within 6 months	1.00		
	Within 1 year	0.67	0,67	0,67
	More than 1 year	0.33		
	Not mentioned in the law	0.00		
IV.	Interest rates on loan must be			
	At market rates or above minimum rate	1.00		
	Below market rate	0.67	0,67	
	Interest rate is not mentioned	0.33		0,33
	No interest on government borrowing	0.00		

Удиртгал

Онолын хэсэг

Судалгааны
хэсэг

Дүгнэлт

Ном зүй

1. CBIG загвар
2. LVAU индекс
3. GMT индекс

6.	ACCOUNTABILITY AND TRANSPARENCY (CBIGAccTrans)		1	1
a.	Objectives of the bank has the following features			
	Written objectives	1.00	1	1
	Clear priorities	1.00		
b.	Communicaiton strategy			
	Policy explanations provided for public	1.00	1	1
	Press conference/media release	1.00		
	Publication of minutes of Board meeting	1.00		
c.	Reporting of banking activities publicly			
	Periodic report publication			
	Yes published	1.00	1	1
	No	0.00		
d.	Accountability of the Governor/CEO			
	Accountable to the Board	1.00	1	1
	Accountable to the Parliament	0.50		
	Accountable to the Government	0.00		
e.	Is the central bank activities are audited?			
	Yes	1.00	1	1
	No	0.00		

Удиртгал

Онолын хэсэг

Судалгааны
хэсэг

Дүгнэлт

Ном зүй

1. CBIG загвар
2. LVAU индекс
3. GMT индекс

LVAU индекс тооцоолох:

$$LVAU = (0,05 * 1a + 0,05 * 1b + 0,05 * 1c + 0,05 * 1d) + (0,05 * 2a + 0,05 * 2b + 0,05 * 2c) + (0,15 * 3a) + (0,15 * 4a + 0,1 * 4b + 0,1 * 4c + 0,05 * 4d + 0,025 * 4e + 0,025 * 4f + 0,025 * 4g + 0,025 * 4h)$$

Тайлбар: 2с – 2 дүгээр бүлгийн с дугаар хувьсагч

Монголбанкны 2019 оны хараат бус байдлын түвшинг тодорхойлъё.

$$LVAU_{M2019} = (0,05 * 0,75 + 0,05 * 0,5 + 0,05 * 0,5 + 0,05 * 1) + (0,05 * 1 + 0,05 * 1 + 0,05 * 0) + (0,15 * 1) + (0,15 * 0,67 + 0,1 * 0,67 + 0,1 * 1 + 0,05 * 1 + 0,025 * 0,33 + 0,025 * 0,67 + 0,025 * 0,25 + 0,025 * 0) = 0,73625$$

Товч үр дүн: LVAU индексийг тооцож үзэхэд төв банк засгийн газраас 73,62% хараат бус буюу 2013 оны түвшинд байна.

№	ҮЗҮҮЛЭЛТ	ХУВИЙН ЖИН	ОНОО	2013	2019
1.	ТӨВ БАНКНЫ УДИРДЛАГЫН ТОМИЛГОО	20%			
a	Удирдлагын бүрэн эрхийн хугацаа	5%		0,75	0,75
	8 жилээс дээш		100%		
	6 - 8 жил		75%		
	5 жил		50%		
	4 жил		25%		
	4 - с бага		0%		
b	Төв банкны удирдлагыг хэн томилох вэ?	5%		0,5	0,5
	Төв банкны ТУЗ		100%		
	Төв банкны ТУЗ , гүйцэтгэх удирдлага, хууль эрх зүйн салбарын зөвлөл		75%		
	Хууль тогтоох байгууллага		50%		
	Гүйцэтгэх удирдлагууд		25%		
	Гүйцэтгэх удирдлагаас 1 - 2 хүн		0%		
c	Ажлаас чөлөөлөх	5%		0,5	0,5
	Ажлаас чөлөөлөх нөхцөл байхгүй		100%		
	Бодлоготой хамааралгүй шалтгаанаас		83%		
	Төв банкны ТУЗ -ийн саналаар		67%		
	Хууль тогтоох байгууллагын саналаар		50%		
	Хууль тогтоох байгууллагаас болзолгүй чөлөөлөх		33%		
	Гүйцэтгэх удирдлагын саналаар		17%		
Гүйцэтгэх удирдлага болзолгүй чөлөөлөх		0%			
d	Гүйцэтгэх захирал өөр байгууллагад алба хашдаг эсэх?	5%		1	1
	Үгүй		100%		
	Зөвхөн гүйцэтгэх удирдлагын зөвшөөрлөөр		50%		
	Хүдбөрдөх дүрэмгүй		0%		

№	ҮЗҮҮЛЭЛТ	ХУВИЙН ЖИН	ОНОО	2013	2019
2.	МӨНГӨНИЙ БОДЛОГО	15%			
a	Мөнгөний бодлогыг хэн боловсруулдаг вэ?	5%		1	1
	Төв банк		100%		
	Төв банк оролцох боловч нөлөө багатай		67%		
	Төв банк засгийн газарт зөвлөх байдлаар		33%		
	Төв банк оролцдоггүй		0%		
b	Зөрчлийн шийдвэрийг хэн эцэслэн шийдвэрлэх вэ?	5%		1	1
	Төв банк, зорилгын дагуу хуульд зааснаар		100%		
	Төв банкны тухай хуульд нарийн тодорхой заагаагүй тохиолдолд Засгийн газар		80%		
	Хууль эрх зүйн байгууллага		60%		
	Төв банкны ТУЗ , гүйцэтгэх удирдлага, хууль эрх зүйн салбарын зөвлөл		40%		
	Бодлогын дагуу хууль эрх зүйн салбар зөвлөл		20%		
	Ямар ч тохиолдолд хууль эрх зүйн салбар зөвлөл шийдвэрлэнэ		0%		
c	Засгийн газрын төсвийн үйл ажиллагаанд оролцох эрх	5%		0	0
	Төв банк нөлөөлөх чадвартай		100%		
	Төв банк нөлөөлөх чадваргүй		0%		

Удиртгал

Онолын хэсэг

Судалгааны
хэсэг

Дүгнэлт

Ном зүй

1. CBIG загвар
2. LVAU индекс
3. GMT индекс

№	ҮЗҮҮЛЭЛТ	ХУВИЙН ЖИН	ОНОО	2013	2019
3. а	ТӨВ БАНКНЫ ЗОРИЛГО	15%		1	1
	Үнийн тогтвортой байдал нь төв банкны гол зорилго бөгөөд засгийн газрын бодлоготой зөрчилдсөн тохиолдолд төв банк эцсийн шийдвэрийг гаргана.		100%		
	Үнийн тогтвортой байдал нь цорын ганц бодлого юм		80%		
	Үнийн тогтвортой байдал нь банкны системийн тогтвортой байдлын зорилгуудтай уялдсан зорилт юм.		60%		
	Үнийн тогтвортой байдал нь бүрэн ажил эрхлэлттэй байх үед үндсэн зорилготой зөрчилддөг.		40%		
	Төв банкны эрх мэдлийн хүрээнд зорилгогүй		20%		
	Үнийн тогтвортой байдлыг агуулсан зорилгогүй		0%		

Удиртгал

Онолын хэсэг

Судалгааны
хэсэг

Дүгнэлт

Ном зүй

№	ҮЗҮҮЛЭЛТ	ХУВИЙН ЖИН	ОНОО	2013	2019		
4.	ЗАСГИЙН ГАЗАРТ ОЛГОХ ЗЭЭЛИЙН ХЯЗГААРЛАЛТ		50%				
	a	Үнэт цаасны бус зах зээлд олгох зээлийн хязгаарлалт	15%		0,67	0,67	
		Хүлээн зөвшөөрсөн зээлийн хэмжээг заагаагүй			100%		
		Тодорхой хязгаарлалт тусгасан			67%		
		Тогтоосон хязгаарлалтын хэмжээ бага			33%		
		Хуулийн дагуу зээлийн хязгаарлалт байхгүй.			0%		
	b	Үнэт цаасны зах зээлийн зээлийн хязгаарлалт		10%		0,67	0,67
		Хүлээн зөвшөөрсөн зээлийн хэмжээг заагаагүй			100%		
		Тодорхой хязгаарлалт тусгасан			67%		
		Тогтоосон хязгаарлалтын хэмжээ бага			33%		
		Хуулийн дагуу зээлийн хязгаарлалт байхгүй			0%		
	c	Зээлийн нөхцөл		10%		1	1
		Банкны хяналтын дагуу			100%		
		Банкны эрх мэдлийн хүрээнд			67%		
		Төв банк болон хуулийн зөвлөлийн хэлэлцээрийн хүрээнд			33%		
		Хуулийн эрх зүйн зөвлөлийн тогтоосон нөхцөл			0%		
	d	Төв банкнаас зээлдэгчдийн түвшин		5%		1	1
		Засгийн газар			100%		
		Бүх түвшний засгийн газар			67%		
		Бүх түвшний засгийн газар болон хувийн компаниуд			33%		
Хувийн болон хувьцаат компаниуд			0%				

Удиртгал

Онолын хэсэг

Судалгааны
хэсэг

Дүгнэлт

Ном зүй

№	ҮЗҮҮЛЭЛТ		ХУВИЙН ЖИН	ОНОО	2013	2019
	ЗАСГИЙН ГАЗАРТ ОЛГОХ ЗЭЭЛЛЭГИЙН ХЯЗГААРЛАЛТ					
e	Төв банкны зээлийн хязгаарлалт		2,5%		0,33	0,33
	Мөнгөн дүнгээр			100%		
	Төв банкны зээлийн эрэлтийн хувиар			67%		
	Засгийн газрын орлогын хувиар			33%		
	Засгийн газрын зардлын хувиар			0%		
f	Зээлийн хугацаа		2,5%		0,67	0,67
	6 сарын дотор			100%		
	1 жилийн дотор			67%		
	1 жилээс дээш			33%		
	Хуулийн дагуу хугацаа заагаагүй			0%		
g	Зээлийн хүүний түвшин		2,5%		0,25	0,25
	Хамгийн бага хүүний түвшнээс их			100%		
	Зах зээлийн хүүний түвшин			75%		
	Хамгийн их түвшнээс бага			50%		
	Хүүний түвшинг тодорхой заагаагүй			25%		
	Засгийн газарт хүүгүй зээлдэг			0%		
h	Засгийн газрын үнэт цаасыг анхдагч зах зээлд худалдах, худалдан авахыг хориглодог уу?		2,5%		0	0
	Тийм			100%		
	Үгүй			0%		

Удиртгал

Онолын хэсэг

Судалгааны
хэсэг

Дүгнэлт

Ном зүй

1. CBIG загвар
2. LVAU индекс
3. GMT индекс

№	Хувьсагч	2013	2019
1.	Төв банкны ерөнхийлөгчийг засгийн газраас томилдоггүй байх	1	1
2.	Төв банкны ерөнхийлөгч 5-с дээш жилээр томилогддог байх	1	1
3.	Засгийн газраас төв банкны удирдлагат нэг ч хүн томилдоггүй	1	1
4.	Удирдах зөвлөл 5-с дээш жилээр томилогддог байх	1	1
5.	Удирдах зөвлөлд засгийн газрын төлөөлөгчийн мандаттай оролцоо байхгүй	1	1
6.	Мөнгөний бодлого боловсруулахад засгийн газрын зөвшөөрөл шаардагдахгүй байх	1	1
7.	Төв банк мөнгөний тогтвортой байдлыг хангах үүрэгтэй байх	1	1
8.	Төв банк болон Засгийн газрын зөрчилдөөнд Төв банкны байр суурийг хамгаалах хуулийн заалттай	0	0
I.	Улс төрийн хараат бус байдал (PI)	7	7

1. CBIG загвар
2. LVAU индекс
3. GMT индекс

№	Хувьсагч	2013	2019
1.	Засгийн газарт олгох зээллэг автоматчилагдаагүй байх	1	1
2.	Засгийн газарт олгох зээллэгийн хүү зах зээлийн хүүгийн түвшинтэй ижил байх	0	0
3.	Засгийн газарт олгох зээллэг түр хугацааных байх	1	1
4.	Засгийн газарт олгох зээллэгийн хэмжээ хязгаартай байх	1	1
5.	Төв банк анхдагч зах зээлд улсын өрийг худалдан авдаггүй байх	0	0
6.	Дискаунтын хүүг төв банк тогтоодог	1	1
7.	Арилжааны банкны бүх хяналт шалгалт төв банкинд төвлөрөөгүй байх	0	0
II.	Эдийн засгийн хараат бус байдал (EI)	4	4

1. CBIG загвар
2. LVAU индекс
3. GMT индекс

Overall Independence:

$$OI(m2019)=PI+EI=7+4=11$$

Товч үр дүн: Төв банкны хараат бус байдал 2013 оны түвшнээс өөрчлөгдөөгүй буюу 73,3% байна.

Өөрөөр хэлбэл 2013 оноос хойш Төв банкны тухай хуульд оруулсан зургаан удаагийн нэмэлт өөрчлөлтийн хүрээнд төв банкны хараат бус байдлыг нэмэгдүүлэх алхам хийгдээгүй.

Дүгнэлт

СВІG загвар

- Хуулийн, улс төрийн болон төсвийн дутагдлыг санхүүжүүлэх тал дээр тийм ч сайн зохицуулагдаагүй

LVAU индекс

- Төв банкны удирдлагыг томилох, халах асуудал болон Засгийн газарт олгох зээллэгийн нөхцөл сайн зохицуулагдаагүй

GMT индекс

- Эдийн засгийн хараат бус байдал хангалтгүй

Дүгнэлт

Нэгтгэн дүгнэвэл:

- Монголбанкны удирдлагыг томилох, чөлөөлөх асуудалд улс төрийн нөлөө орж болохуйц
- Монголбанкнаас Засгийн газарт олгох зээллэгийн нөхцөл сул, зохицуулалт муу
- Монголбанк эрх зүйн орчинд хараат бус байдал хангалтгүй
- Өнгөрсөн 6 жилийн хугацаанд Төв банкны тухай хуульд орсон 6 удаагийн нэмэлт, өөрчлөлтөөр хараат бус байдлын чиглэлээр сайжруулалт хийгдээгүй

Ашигласан материал

1. Ahsan, Skully & Wickramanayake, 2006. *Determinants of central bank independence and governance: Problems and policy implications*. JOAAG, Vol. 1. No. 1
2. Alex Cukierman, Steven B. Webb and Bilin Neyapti, 1992. *Measuring the Independence of Central Banks and Its effect on Policy Outcomes*. The World Bank Economic Review, Vol. 6, pp. 353-398.
3. Banaian, K., 2006. *Measuring Central Bank Independence: Ordering, Ranking, or Scoring?**. St. Cloud State University.
4. Marco Arnone, Bernard J. Laurens, and Jean-François Segalotto, 2006. *The Measurement of Central Bank Autonomy: Survey of Models, Indicators, and Empirical Evidence*. IMF Working Paper 06/227
5. Vittorio Grilli, Donato Masciandaro, Guido Tabellini, Edmond Malinvaud, Marco Pagano, 1991. *Political and Monetary Institutions and Public Financial Policies in the Industrial Countries*. Economic Policy, Vol. 6, No. 13 (Oct., 1991), pp. 342-392
6. mongolbank.mn
7. Д.Түвшинжаргал, 2006. *Бодлогын тууштай бус байдал ба төв банкны бие даасан байдал*
8. Л.Энх-Орчлон ба Б.Дүйнхэржав, 2013. *Төв банкны хараат бус байдлын бодит үнэлгээ, түүний инфляцид үзүүлэх нөлөөний эконометрик загвар*

МОНГОЛБАНК
МОНГОЛ УЛСЫН ТӨВ БАНК

Улс төрчдөд ҮГҮЙ гэж хэлж чаддаг төв банк
хамгийн сайн төв банк...

Анхаарал хандуулсанд
БАЯРЛАЛАА

Асуулт, хариулт...